

Popis realizace poskytování sociální služby: sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi

(identifikátor: 5589051)

Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi (dále jen „*Služba*“) jsou bezplatné terénní, popřípadě ambulantní služby poskytované rodině s dítětem, u kterého je jeho vývoj ohrožen v důsledku nepříznivé sociální situace, kterou rodiče nedokáží sami bez pomoci překonat, a u kterého existují další rizika ohrožení vývoje.

I.

Kontaktní údaje

Centrum pro dítě a rodinu Valika, z. s.

IČ: 017 94 710, se sídlem: Smetanova 447, 357 31 Horní Slavkov

Adresa kanceláře: Nádražní 61/8, 360 17 Karlovy Vary – Stará Role

Webové stránky: www.valika.cz

(dále jen „*Poskytovatel*“)

Statutární orgán - ředitel:

JUDr. Petr Najman, tel.: 739 695 396, e-mail: najman@valika.cz

Vedoucí sociální služby:

Bc. Kateřina Štástková, tel.: 739 274 644, e-mail: stastkova@valika.cz

II.

Druh, forma a kapacita poskytované sociální služby

Druh: sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi (§ 65 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů)

Forma: terénní, tj. v přirozeném sociálním prostředí uživatele, zpravidla v místě bydliště

Místo poskytování: kancelář na adrese Nádražní 61/8, 360 17 Karlovy Vary – Stará Role, Služba je poskytována v rámci celého Karlovarského kraje, se zaměřením zejména na ORP Karlovy Vary, Sokolov a Ostrov

Kapacita: Maximální okamžitá kapacita služby: 6 Uživatelů

III.

Provozní doba Služby

Služba je poskytována v pracovních dnech v níže uvedeném časovém rozmezí. V této době jsou pracovníci k dispozici pro přímou práci s uživateli a pro telefonickou či elektronickou komunikaci.

Pondělí	Úterý	Středa	Čtvrtek	Pátek
8:00 – 17:00	8:00 – 16:00	8:00 – 17:00	8:00 – 16:00	8:00 – 14:00

Poskytování Služby mimo tuto stanovenou dobu je možné pouze v odůvodněných případech na základě předchozí individuální domluvy mezi uživatelem a pracovníkem.

Centrum pro dítě a rodinu Valika, z.s., IČ: 017 94 710

Kancelář: Nádražní 61/8, 360 17 Karlovy Vary – Stará Role

Kontakt: najman@valika.cz / 739 69 53 96 / www.valika.cz

Konkrétní termíny, četnost a délka setkání (konzultací) se odvíjí od individuálních potřeb uživatele a jsou sjednávány v rámci individuálního plánování.

IV.

Okruh osob, kterým je sociální služba určena

Služba je poskytována rodinám (rodičům bez věkového omezení) s alespoň jedním dítětem ve věku do 18 let. Službu lze rovněž poskytnout rodině (rodiči), ze které byly děti odebrány, a která usiluje o jejich návrat, a dále též nastávajícím rodičům.

V.

Poslání a cíle Služby

Posláním Služby je poskytovat odbornou pomoc a podporu rodinám s dětmi, které se ocitly v dlouhodobě nepříznivé sociální situaci ohrožující vývoj dětí, a kterou rodiče nedokáží řešit vlastními silami. Usilujeme o zachování či obnovení funkcí rodiny v jejím přirozeném prostředí tak, aby se předešlo sociálnímu vyloučení rodiny nebo odebrání dětí do ústavní výchovy.

Hlavním cílem Služby je zachování či obnovení schopnosti rodiny samostatně fungovat a zajistit bezpečné a podnětné prostředí pro vývoj dětí.

Dílčími cíli, které vedou k naplnění hlavního cíle, jsou:

- **Zvýšení rodičovských kompetencí:** Rodiče jsou schopni zajistit řádnou péči o děti, dohlíží na jejich zdravotní stav, školní docházku a podporují jejich přirozený vývoj a zájmy.
- **Zajištění chodu domácnosti:** Rodina zvládá péči o domácnost a zajištění základních životních potřeb (vaření, nákupy, úklid) na úrovni, která neohrožuje vývoj dětí.
- **Finanční stabilizace:** Rodina se orientuje ve svých příjmech a výdajích, zvládá hospodaření s rodinným rozpočtem a aktivně řeší případné závazky (dluhy, exekuce).

Samostatnost v jednání: Rodina se orientuje ve společenském prostředí, zná svá práva i povinnosti a dokáže samostatně jednat se školami, úřady a dalšími institucemi.

VI.

Vymezení nepříznivé sociální situace, kterou sociální služba řeší

Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi jsou bezplatné terénní, popřípadě ambulantní služby poskytované rodině s dítětem, u kterého je jeho vývoj ohrožen v důsledku nepříznivé sociální situace, kterou rodiče nedokáží sami bez pomoci překonat, a u kterého existují další rizika ohrožení jeho vývoje.

Služba reaguje na široké spektrum nepříznivých sociálních situací. Za nepříznivou sociální situaci se v rámci sociálně aktivizačních služeb pro rodiny s dětmi považuje zejména:

1. Ohrožení ztrátou bydlení nebo nevyhovující bydlení
  - Rodina bydlí v nejistých podmínkách (ubytovny, azylové domy, podnájmy bez smlouvy).
  - Hrozí vystěhování nebo ztráta bydlení.
  - Bydlení neodpovídá hygienickým standardům nebo potřebám dětí (přeplněnost, chybějící vybavení pro přípravu do školy či hygienu).

2. Ekonomická nestabilita a předluženost
  - Rodina se potýká s dlouhodobou nezaměstnaností rodičů.
  - Rodina nemá prostředky na zajištění základních životních potřeb dětí (strava, ošacení, školní pomůcky).
  - Rodina je ohrožena exekucemi, dluhovými pastmi a neumí hospodařit s rodinným rozpočtem.

3. Nedostatečné rodičovské kompetence a výchovné problémy
  - Rodiče nemají dostatečné dovednosti k zajištění řádné péče o dítě (hygiena, strava, režim dne).
  - Rodiče nedokáží zajistit dohled nad školní docházkou a přípravou do školy (hrozící nebo reálné záškoláctví, neprospěch).
  - V rodině vážnou vztahy a komunikace, objevují se výchovné problémy, které rodiče neumí řešit.
  - Existuje podezření na zanedbávání péče (vyjma situací vyžadujících okamžitý zásah policie či OSPOD z důvodu týrání).

4. Sociální vyloučení a izolace
  - Rodina žije v sociálně vyloučené lokalitě nebo v izolaci od běžného společenského života.
  - Děti nemají přístup k volnočasovým aktivitám a kroužkům.
  - Rodina nedokáže samostatně jednat s úřady, školami a institucemi (bariéry v komunikaci, neznalost práv a povinností).

5. Rodina v krizi
  - Rozpad rodiny, rodinné situace, které mají negativní dopad na psychiku a chování dětí.
  - Návrat dítěte z ústavní výchovy zpět do rodiny.
  - Osamělý rodič (samoživitel), který nezvládá kumulaci problémů.

6. Problematika závislostního chování a duševního zdraví
  - Jeden nebo oba rodiče vykazují znaky rizikového chování (užívání alkoholu, omamných látek, gamblerství), které omezuje jejich schopnost pečovat o dítě (např. nestabilita nálad, finanční vyčerpání rodiny, zanedbávání denního režimu).

- Rodič trpí duševním onemocněním nebo psychickou nestabilitou, která mu ztěžuje orientaci v potřebách dítěte a zajištění jeho bezpečí.
- V rodině chybí náhled na závislostní chování a rodina potřebuje motivaci k vyhledání odborné (léčebné) pomoci.

7. Narušené vztahy a ohrožení násilím

- V rodině dochází k domácímu násilí (mezi partnery nebo vůči dětem).
- V rodině panují mezigenerační konflikty (např. soužití s prarodiči v malém bytě), které destabilizují výchovné působení na dítě.

8. Specifické potřeby dítěte a školní neúspěšnost

- Rodiče si nevědí rady s výchovou dítěte se specifickými potřebami (ADHD, poruchy autistického spektra, zdravotní postižení) a nedokáží mu zajistit adekvátní péči a rozvoj.
- Dítě vykazuje znaky rizikového chování (záškoláctví, útěky z domova, agrese, experimentování s návykovými látkami), které rodiče nedokáží vlastními silami korigovat.
- Dítě je ohroženo šikanou (jako oběť či agresor) nebo vyloučením z kolektivu vrstevníků.

9. Sociokulturní bariéry a adaptace

- Rodina naráží na komunikační a jazykové bariéry při styku s institucemi (cizinci, menšiny).
- Rodina postrádá vzorce pro běžné fungování ve většinové společnosti (neznalost norem, absence pracovních návyků v rodině po generace).
- Mladí dospělí opouštějí ústavní výchovu (nebo pěstounskou péči), kteří se sami stávají rodiči a chybí jim dovednosti pro vedení domácnosti a péči o dítě.

Služba řeší výše uvedené nepříznivé situace s vědomím hranic vlastních kompetencí. V případech, které vyžadují vysoce specializovanou péči ležící mimo odbornost sociální práce (zejména oblast diagnostiky a léčby duševních onemocnění, terapie závislostí či specializovaného poradenství), služba nenahrazuje roli odborníků (lékařů, psychiatrů, klinických psychologů, atd).

V těchto situacích Služba funguje na principu multidisciplinární spolupráce. Role pracovníka Služby je v takovém případě podpůrná, motivační a zprostředkující. Pracovník pomáhá rodině vyhledat adekvátního odborníka, zprostředkovat kontakt, případně rodinu doprovází a podporuje ji v dodržování nastaveného plánu.

VII.

Vymezení způsobu zajišťování úkonů jednotlivých základních činností služby

Základní činnosti jsou zajišťovány terénní formou v přirozeném prostředí rodiny, což umožňuje pracovníkům reagovat na reálné situace „tady a teď“. Při všech činnostech je kladen důraz na aktivní zapojení uživatele (rodiče i dítěte) tak, aby nedocházelo k vytváření závislosti na službě, ale k posilování vlastních kompetencí rodiny.

Jednotlivé základní činnosti jsou zajišťovány následujícími způsoby:

a) **Výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti**

- Pracovně výchovná činnost s dětmi i dospělými: Realizujeme formou praktického nácviku a modelování situací přímo v domácnosti. Pracovník například názorně ukazuje rodiči vhodné postupy při péči o dítě (přebalování, krmení, hygiena) nebo při vedení domácnosti (společný úklid, vaření z dostupných surovin). Cílem není dělat činnosti „za uživatele“, ale „s uživatelem“, s postupným přenesením odpovědnosti na rodiče.
- Nácvik a upevňování motorických, psychických a sociálních schopností dítěte: Probíhá formou hry a cílených aktivit přiměřených věku dítěte. Pracovník využívá didaktické pomůcky, hry a běžné předměty v domácnosti k rozvoji dítěte. Pracovník edukuje rodiče o vývojových fázích dítěte a učí je, jak si s dětmi hrát a jak je rozvíjet.
- Zajištění podmínek pro přiměřené vzdělávání dětí: Zahrnuje pomoc s nastavením režimu přípravy do školy. Pracovník učí rodiče, jak s dítětem psát úkoly, jak komunikovat se školou (např. práce s elektronickou žákovskou knížkou).
- Zajištění podmínek pro společensky přijatelné volnočasové aktivity: Mapujeme zájmy a vlohly dítěte. Pomáháme rodičům vyhledat finančně i místně dostupné volnočasové aktivity (kroužky, kluby, nízkoprahová zařízení) a pomáháme odstranit bariéry v jejich navštěvování (pomoc s přihláškou, doprovod na první hodinu, jednání o odpuštění poplatků). Učíme rodinu trávit společný čas smysluplně i v domácím prostředí (společné hry, výlety do přírody) jako prevenci trávení času pouze u televize či mobilních telefonů.

b) **Zprostředkování kontaktu se společenským prostředím**

- Doprovázení dětí do školy, školského zařízení, k lékaři a zpět: Doprovod není „odvozem“, ale slouží k nácviku cesty (orientace v MHD, nákup jízdenek, bezpečné chování v provozu) a k psychické podpoře uživatele při vstupu do cizího prostředí. Cílem je, aby rodina zvládla cestu a jednání v budoucnu samostatně.

c) **Sociálně terapeutické činnosti**

- Socioterapeutické činnosti, jejichž poskytování vede k rozvoji nebo udržení osobních a sociálních schopností a dovedností podporujících sociální začleňování osob: Tuto činnost realizujeme formou práce s rodinou, která je

zaměřena na změnu postojů a posilování sebevědomí rodičů i dětí. Konkrétně se jedná o:

- Práci s rodinnou dynamikou a vztahy: Pomáháme členům rodiny pochopit vzájemné potřeby, učíme je konstruktivně komunikovat, naslouchat si a řešit konflikty bez agrese.
- Možnost využití odborného poradenství vycházející z principů dyadické vývojové psychoterapie (DDP) a terapeutického rodičovství.
- Psychosociální podporu: V bezpečném prostředí sdílíme s uživateli jejich obavy a nejistoty, pomáháme jim stabilizovat jejich emoční stav v krizových situacích a hledat vnitřní zdroje pro zvládnutí zátěže.
- Posilování rodičovských kompetencí: Podporujeme rodiče v přijetí jejich role, upevňujeme jejich schopnost samostatně rozhodovat a nést odpovědnost, což je klíčové pro jejich fungování ve společnosti a prevenci sociálního vyloučení.

d) Pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí

- Pomoc při vyřizování běžných záležitostí: Pracovník poskytuje informace a podporu při řešení situací v oblasti bydlení (hledání nájmu, udržení bydlení), zaměstnání (pomoc se sepsáním životopisu, nácvik pohovoru) a zdravotní péče (registrace u lékaře). Pomoc spočívá v nácviku telefonátu, společném vyhledávání informací a posilování schopnosti uživatele orientovat se v běžných životních situacích. Pomáháme uživatelům porozumět úředním dokumentům a rozhodnutím. Učíme je vyplňovat formuláře (dávky, žádosti). Při jednání na úřadech vystupuje pracovník v roli podporovatele – uživatel jedná sám, pracovník zasahuje pouze v případě, kdy uživatel situaci nezvládá.
- Pomoc při obnovení nebo upevnění kontaktu s rodinou a podpora sociálního začleňování: V případě rozpadu rodiny nebo umístění dítěte mimo rodinu (ústavní výchova, pěstounská péče) spolupracujeme na sanaci rodiny a návratu dítěte domů. Pomáháme připravit domácnost a rodiče na návrat dítěte. Asistujeme při kontaktech dítěte s rodičem (asistované styky), pomáháme nastavit pravidla komunikace a zmírňovat napětí mezi rozvedenými partnery v zájmu dítěte. Podporujeme také kontakt se širší rodinou (prarodiče), pokud je to v zájmu dítěte.

VIII.

Zásady poskytované Služby

Při poskytování Služby se pracovníci řídí kromě pravidel slušného chování, Listinou základních práv a svobod a následujícími specifickými zásadami:

- Respektování důstojnosti a rovnocenný přístup - Respektujeme jedinečnost každého člověka bez ohledu na jeho původ, etnickou příslušnost, rasu či náboženskou vyznání. K uživatelům přistupujeme jako k rovnocenným partnerům, nesoudíme je a respektujeme jejich rozhodnutí, postoje a názory.
- Individuální přístup - Služba je „šitá na míru“ konkrétní rodině. Vycházíme z jedinečné situace a potřeb každého uživatele. Flexibilně reagujeme na měnící

se životní okolnosti rodiny a přizpůsobujeme jim průběh spolupráce i intenzitu podpory.

- **Podpora samostatnosti a nezávislosti** - Naší prioritou je, aby rodina zvládla svou situaci vlastními silami. Uživatelům nenabízíme hotová řešení, ale podporujeme je v hledání vlastních cest a rozhodnutí. Cílem je zamezit vzniku závislosti na sociální službě a posílit kompetence rodiny tak, aby nás v budoucnu již nepotřebovala.
- **Dobrovolnost** - Služba je poskytována na základě svobodného rozhodnutí uživatele. Uživatel má právo spolupráci kdykoliv odmítnout nebo ukončit (s výjimkou situací nařízených soudem, kde je však stále kladen důraz na motivaci ke spolupráci).
- **Bezplatnost** - Základní činnosti Služby jsou poskytovány bezúplatně. Rodina tak může čerpat odbornou pomoc bez ohledu na svou finanční situaci.
- **Diskrétnost a mlčenlivost** - Všechny informace sdělené uživatelem považujeme za důvěrné. O uživateli nesdělujeme informace žádné třetí straně (včetně rodinných příslušníků) bez jeho výslovného souhlasu, s výjimkou zákonné oznamovací povinnosti.
- **Nestrannost** - Pracovníci při práci s rodinou zůstávají nestranní. Nepřiklání se na stranu ani jednoho z rodičů, ale hájí primárně zájem dítěte.
- **Odbornost a týmová práce** - Službu poskytují kvalifikovaní pracovníci, kteří se dále vzdělávají. Uvědomujeme si hranice našich kompetencí a v případě potřeby spolupracujeme s dalšími odborníky (multidisciplinární přístup).

IX.

Materiální a technické podmínky Služby

Zázemí pro pracovníky Poskytovatele se nachází na adrese Nádražní 61/8, 360 17 Karlovy Vary – Stará Role. Jedná se o prostory v 1. patře budovy o celkové výměře cca 200 m², z čehož je pro účely poskytování sociální služby využívána vyčleněná plocha o velikosti cca 73 m². Tato plocha zahrnuje 3 kanceláře pro sociální pracovnice a vedoucí služby. Pro zaměstnance jsou na chodbě k dispozici celkem 4 toalety a sdílená kuchyňka.

Prostory Poskytovatele jsou od ostatních kanceláří na patře stavebně odděleny uzamykatelnými dveřmi tak, aby prostory Centra pro dítě a rodinu Valika, z. s., tvořily jeden uzavřený a bezpečný celek zajišťující soukromí.

Pracovníci mají pro výkon své práce k dispozici standardní kancelářské a technické vybavení, zejména:

- notebooky s připojením k internetu,
- multifunkční tiskové zařízení (tisk, skenování, kopírování),
- mobilní telefony pro komunikaci s uživateli a institucemi,
- služební automobily, které zajišťují efektivní dostupnost terénní formy služby v celém regionu,
- odborné publikace, metodiky, časopisy.

Pro bezpečné vedení a uchování spisové dokumentace uživatelů v listinné podobě jsou využívány uzamykatelné kovové skříně (kartotéky), ke kterým má přístup pouze oprávněný personál. Elektronická dokumentace je vedena v zabezpečeném a zahaslovaném informačním systému e-Quip, který splňuje požadavky na ochranu osobních údajů (GDPR). Pro likvidaci citlivých dokumentů je pracoviště vybaveno skartovacím strojem.

Schválil: JUDr. Petr Najman